

ATTITYD 12 | 13

Studenter är framtidens entreprenörer

DRIVHUSET

Innehållsförteckning

Slutsatser	5
Om Drivhuset.....	6
Bakgrund, mål och syfte.....	6
Hur undersökningen gått till.....	7
Om resultaten.....	8
Vem har besvarat undersökningen?.....	9
Studenten som företagare.....	11
Så ser studenter på företagande.....	13
CASE: Extreme Audio Recording.....	19
Studenters inställning till företagande som karriärval	20
Studenter och information om företagande.....	24
Entreprenörskap i utbildningen	26
Det efterfrågar studenterna.....	31
Analys av resultatet	35
CASE: Fysiomassörerna.....	39
Skillnader mellan lärosäten.....	40
Framtidsvisioner	42
Bilaga 1: Deltagande lärosäten i Attityd12/13	43
Bilaga 2: Följebrev till slumpmässigt utvalda respondenter	44
Bilaga 3: Frågor till Attityd12/13.....	46
Bilaga 4: Kompletterande fråga	48

Denna rapport kan även laddas ned digitalt från www.drivhuset.se

VI HAR FÅTT STÖD AV
**TILLVÄXT
VERKET**

Det är glädjande att det finns så stort intresse för entreprenörskap i Sverige. Samtliga universitet och många av högskolorna har valt att delta i den här undersökningen.

Intressant är att fler studenter kan tänka sig att starta företag idag än år 2007. Trots att många vill starta, är det i realiteten få som faktiskt driver företag. Det här är någonting som både Drivhuset, Tillväxtverket och andra aktörer jobbar för att förändra.

Studenter behöver mer kunskap om entreprenörskap

Drivhusets vision är att stötta alla studenter som vill bli entreprenörer, så att de kan starta fler och mer livskraftiga företag. Antalet studenter som tar kontakt med Drivhuset för att få information, kontakter och vägledning har också ökat markant sedan 2007.

Drivhusets förhoppning är att samhället blir bättre på att ta tillvara på ungas vilja att lära sig om företagande. Utvecklingen går åt rätt håll, men det finns fortfarande stor utvecklingspotential. Här anser vi att lärosätena, men också övriga samhället har ett stort ansvar i att skapa förutsättningar för att alla studenter ska få möjlighet att förverkliga sina idéer om entreprenörskap.

Caroline Tregge
VD Drivhuset Sverige

Ida Shams
Projektledare för Attityd12/13

Slutsatser

- ▶ Studenter i Sverige är intresserade av att starta företag. Hela sju av tio studerande på högskolor och universitet kan tänka sig att själva starta ett företag. Knappt två av tre studenter har dessutom redan en idé som de vill förverkliga i företagsform.
- ▶ Majoriteten anser dessutom att företagande ger bättre möjlighet till personlig utveckling, idéförverkligande och utrymme för självständigt arbete.
- ▶ Nästan hälften av de tillfrågade tror att de kommer att starta eget inom tio år. Samtidigt är det enbart sju procent av de studerande som driver företag. Här finns alltså en intressant skillnad mellan det stora intresset för entreprenörskap och det faktiska antalet företagare.
- ▶ Närmare hälften av de tillfrågade studenterna tycker inte att de känner till vad som krävs för att driva företag. Fler kvinnor än män är osäkra på vad som krävs. Dessutom saknar nästan hälften också kunskap om var de kan vända sig för att få mer information om företagande. Kunskapen skiljer sig åt mellan olika studieinriktningar, bland ekonomistuderande vet sju av tio var de kan få mer information jämfört med tre av tio bland medicinstuderande. Ökade utbildnings- och informationsinsatser kring egenföretagande kommer därför med sannolikhet att öka antalet entreprenörer bland studenterna.
- ▶ Studenterna själva tror att mer grundläggande information, inspiration och möten med entreprenörer skulle få fler att starta egna företag.
- ▶ Samtidigt uppger sex av tio att de inte haft inslag av entreprenörskap eller egenföretagande som en del av utbildningen. Intressant är att det är de studenter som har mest inslag av entreprenörskap i utbildningen som önskar att lärosätet erbjuder ännu mer undervisning i ämnet.
- ▶ En knapp tredjedel av studenterna känner att de har fått träning i att ta entreprenöriella initiativ genom sin utbildning, oavsett om de tänkt bli anställda eller egenföretagare.

Om Drivhuset

Drivhuset är en plattform för unga som vill utveckla entreprenöriellt driv. Genom personlig evolution och affärsutveckling vill vi få fler att skapa nytt av sina idéer. Resultatet är livskraftiga företag som är redo för framtiden.

Drivhuset är ett växande nätverk av stiftelser som arbetar högskolenära i fjorton regioner över hela landet. Huvudsyftet är att generera samhällsnytta genom att aktivt bidra till ökat entreprenörskap och företagande bland studenter, utifrån grundantagandet att ett positivt förhållningssätt till entreprenörskap gagnar samhället oavsett om studenterna blir företagare, anställda intraprenörer eller innovativa forskare.

Många unga och studenter tar del av den dagliga verksamheten och under år 2012 fick fler än 1020 företag hjälp i sina start- och utvecklingsfaser. Drivhusets målsättning är att företagande skall vara ett naturligt, realistiskt och attraktivt alternativ till anställning under och efter studietiden för alla studenter.

Drivhusets verksamhet är såväl politiskt som religiöst oberoende och drivs utan ekonomiskt vinstsyfte. Verksamheten finansieras genom samarbete med näringslivet samt genom statligt och regionalt verksamhetsstöd. Läs gärna mer på drivhuset.se.

Bakgrund, mål och syfte

Attityd12/13 är en kartläggning av attityder till företagande och entreprenörskap bland studenter på svenska högskolor och universitet. Initiativtagare till Attityd12/13 är Drivhuset Sverige. Tillväxtverket finansierar undersökningen tillsammans med de 27 högskolor och universitet som valt att delta. I undersökningen har vi frågat studenter om erfarenhet av företagande, affärsidéer, syn och kunskap om företagande samt attityder kring ämnet.

Syftet är att kartlägga hur studenter ser på företagande och hur fler studenter kan stimuleras till idéutveckling och företagande. Målet är att skapa och sprida kunskap om studenters attityder till entreprenörskap och företagande, samt att påverka och skapa debatt kring entreprenörskap hos studenter och andra intressenter.

Attityd12/13 är en vidareutveckling av en liknande undersökning, Attityd07, som genomfördes vid 30 lärosäten år 2007. För att kunna mäta eventuella förändringar bygger den här undersökningen i mycket stor utsträckning på Attityd07. Bakgrunden till Attitydundersökningarna är att Drivhuset såg ett behov av att kartlägga studenters attityder till företagande och entreprenörskap samt om, och i så fall hur, attityderna förändras över tid. Attitydundersökningarna utvecklades som ett komplement till de mätningar som görs av antal deltagare i Drivhusets olika aktiviteter, vägledning och företagsstarter.

Användningsområdena för rapporten är många. Den är ett verktyg för nulägesanalys, utvärdering av genomförda projekt eller för att planera framtida insatser. Vår målsättning är

att Attitydundersökningarna skall bli regelbundet återkommande för att på så sätt kunna följa utvecklingen av studenters inställning till entreprenörskap och företagande över tid.

Attityd12/13 är finansierad av Tillväxtverket och undersökningen är utförd av Novus. Resultaten av Attityd12/13 finns presenterade i denna rapport samt i 27 delrapporter, specifika för varje deltagande lärosäte. Vår förhoppning är att resultaten från Attityd12/13 skall komma till nytta hos såväl deltagande lärosäten som hos övriga aktörer som intresserar sig för att främja entreprenörskap bland studenter.

Hur undersökningen gått till

Under hösten 2012 erbjöd Drivhuset de högskolor och universitet som är med i Högskoleverkets förteckning att delta i undersökningen Attityd12/13. Totalt valde 27 lärosäten att vara med i undersökningen (bilaga 1).

Bland de lärosäten som har fler än 2 000 inskrivna studenter genomfördes ett slumpmässigt urval på 2 000 studenter och bland dem som har färre än 2 000 inskrivna studenter genomfördes en totalundersökning. Syftet med det stora urvalet var att kunna generalisera resultaten lokalt samt att skapa möjligheter för nedbrytningar baserat på olika bakgrundsfaktorer. Urvalet av e-postadresser till respondenterna gjordes ur deltagande lärosätens e-postregister av registrerade studenter under höstterminen 2012. Totalt har 8958 studenter registrerade under höstterminen 2012 besvarat hela undersökningen.

Intervjuerna har genomförts som webbenkäter och pågick under perioden 27 november 2012 till 14 januari 2013. Webbenkätverktyget som användes tillhandahålls av undersökningföretaget Novus. Från detta webbenkätverktyg skickades ett e-postmeddelande ut till deltagande studenter, där undersökningens syfte förklarades samt vem som stod bakom den och en länk till frågorna (bilaga 2). I syfte att höja svarsfrekvensen belönades den person som lämnat det bästa förslaget på en öppen fråga med en iPad. Fyra påminnelser skickades ut till de studenter som vid vald tidpunkt ännu inte hade besvarat undersökningen. Frågorna har tagits fram av en projektledare på Drivhuset i samråd med ansvarig projektledare på Novus (bilaga 3). Det har även funnits möjlighet för respektive deltagande lärosäte att ställa två egna frågor. Dessa extra frågor och resultat redovisas enbart i respektive rapport för det aktuella lärosätet.

Svarsfrekvens

Total svarsandel är 19 procent vilket motsvarar 8958 helt ifyllda frågeformulär. I samband med utskicket av webbenkäten föll en fråga om de svarandes studiebakgrund bort och därför gjordes ett kompletterande utskick med denna fråga i efterhand till de som svarat på

enkäten (bilaga 4). Svarefrekvensen på denna fråga är 58 procent, vilket motsvarar 5187 svar. Förra gången undersökningen gjordes, år 2007, var svarefrekvensen 46 procent. Att den var så mycket högre den gången förklaras delvis av att det då räckte med att en student bara svarade på en enda fråga i undersökningen för att räknas in i statistiken. Denna gång är det bara helt ifyllda frågeformulär som är räknade.

Ägande av databas och spridning av resultat

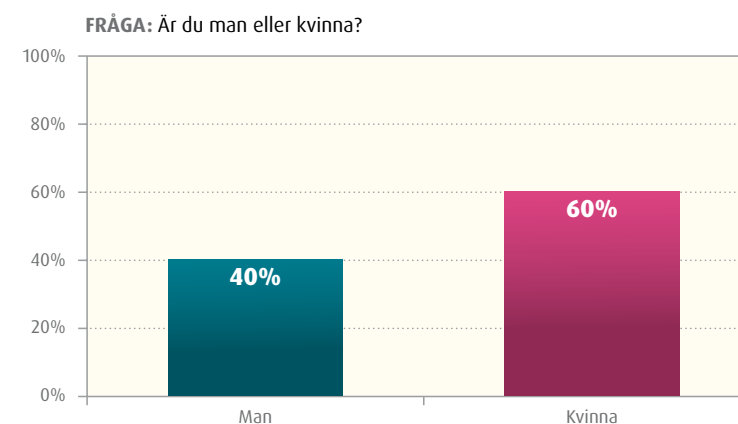
All hantering av e-postadresser, utskick, insamling av data och sammanställande av databas har genomförts av Novus under sekretess. All data finns samlade i en databas som ägs av Drivhuset. Att redovisa alla resultat i detalj är inte möjligt inom ramen för denna rapport då mängden data (inklusive alla öppna svar samt möjliga nedbrytningar och korsreferenser) är alltför omfattande. Utvalda delar av resultaten finns redovisade i denna huvudrapport. Huvudrapporten finns tillgänglig i digitalt format på www.drivhuset.se. Därutöver finns sammanlagt 27 lärosätesspecifika rapporter som levererats digitalt till respektive lärosäte.

Om resultaten

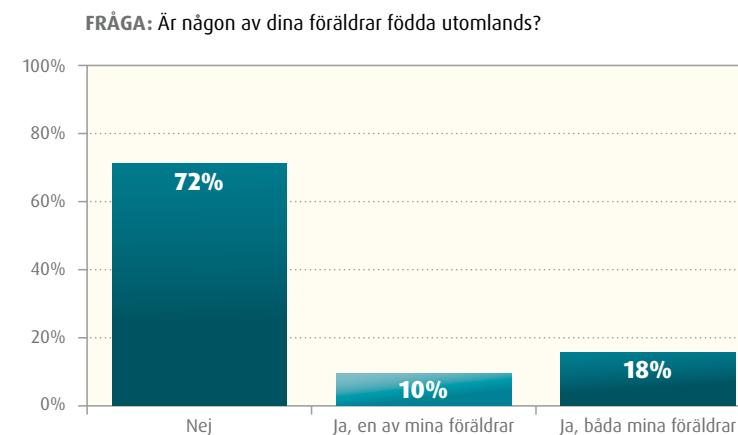
Fokus i Attityd12/13 ligger på studenter som grupp. I de fall tydliga skillnader finns baserat på bakgrundsfrågor som ålder, kön, antal studieår, studieinriktning och lärosäte så redovisas detta. För dig som är nyfiken på olika lärosätens resultat så finns i slutet av rapporten en redovisning av vilka lärosäten som ligger högst i utvalda frågeställningar. Resultaten jämförs också som helhet med den tidigare undersökningen Attityd07 från 2007.

Vem har besvarat undersökningen?

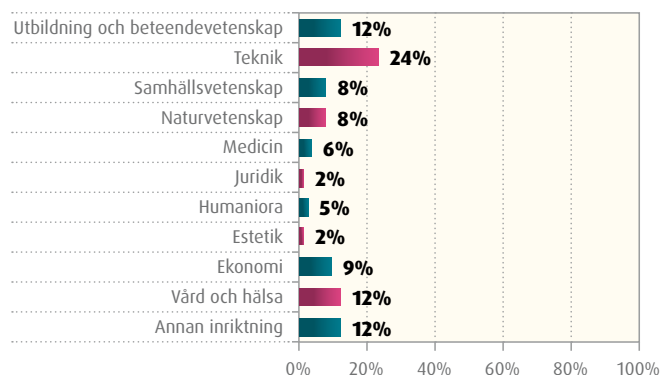
Närmare 9000 studenter på 27 olika universitet och högskolor har svarat på undersökningen. Vi redovisar här fördelningen av kön, ålder, bakgrund, studieinriktning, studieform samt huruvida studenterna har företagare i sin närhet eller inte.

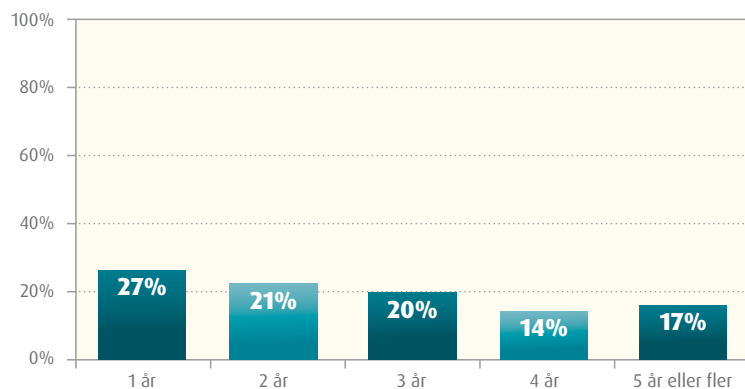
Bland respondenterna är 60% kvinnor och 40% män.

Av de som har svarat på undersökningen är 15% födda utomlands. 28% uppger att en eller båda föräldrarna är födda utomlands.

FRÅGA: Vilken är din utbildningsinriktning?

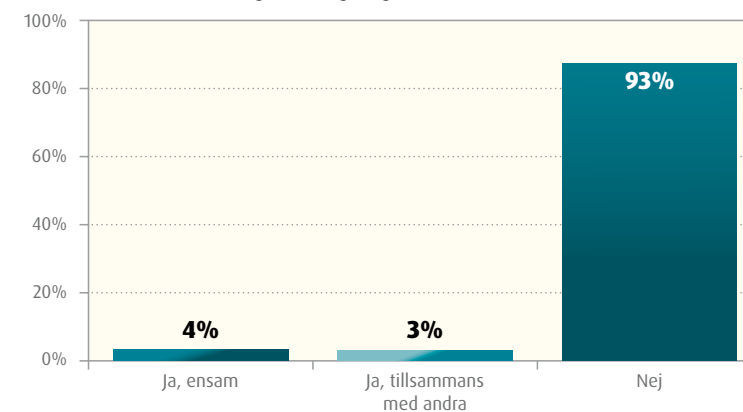
Teknik är den vanligaste studieinriktningen, en av fyra studenter läser en teknikinriktad utbildning. Det är fler män än kvinnor som studerar teknik, medan utbildning och beteendevetenskap, vård och hälsa samt medicin är starkt kvinnodominerande (fler än sju av tio är kvinnor). Nio av tio läser sin utbildning vid ett campus och lika många läser ett program.

FRÅGA: Hur många år har du studerat på högskola/universitet, inklusive detta år?

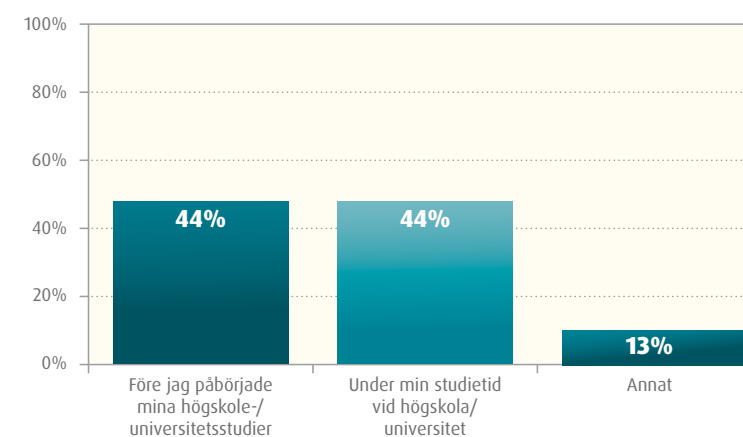
Antalet studieår är spritt fördelade bland respondenterna. Dock har närmare sju av tio läst 3 år eller färre och 27% av respondenterna är förstaårsstudenter. Samtidigt är det 17% som uppger att de har läst i minst 5 år. Genomsnittspersonen som svarat är född 1985,9 (cirka 27 år). Männen är något yngre än kvinnorna

Tre av fyra studenter känner minst en företagare, som finns i den nära umgängeskretsen. I denna fråga har män och kvinnor svarat lika, men däremot ökar sannolikheten för att känna en företagare med stigande ålder.

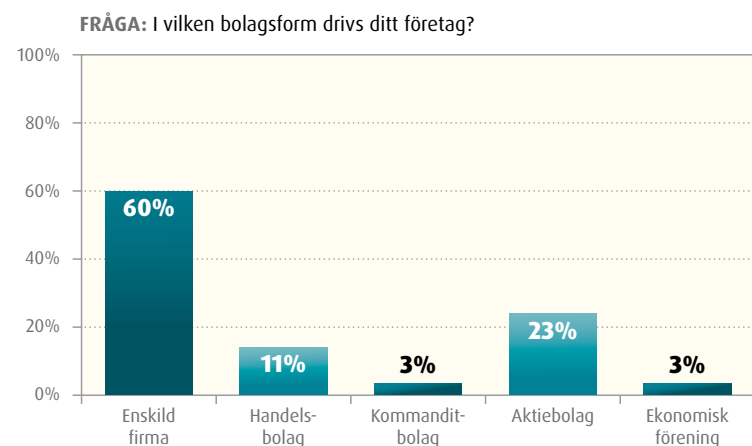
Studenten som företagare

FRÅGA: Driver du eget företag idag?

Nio av tio respondenter driver inte företag idag. Av de 7% som driver företag idag är mer än hälften enmansföretagare. Det är betydligt fler män än kvinnor som driver företag. Av männen är det 10% och av kvinnorna 5% som driver antingen enmansföretag eller flermansföretag.

FRÅGA: När startade du ditt företag?

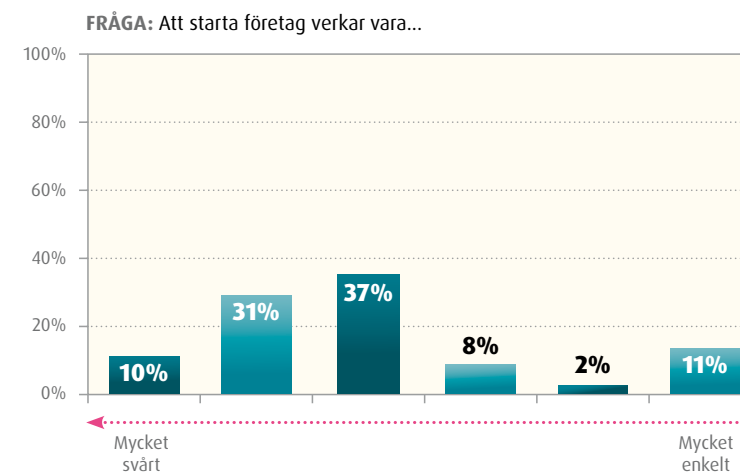
Av dem som idag driver företag har närmare hälften startat sitt företag innan högskole-/universitetsstudierna inleddes. Ungefär lika många män som kvinnor hade startat igång sitt företag före studierna. Bland dem som startat företag under studietiden är det dock fler män än kvinnor som ligger bakom företagsstarterna.

Av de företagande studenterna driver sex av tio sitt företag som en enskild firma. Närmare en fjärdedel driver sitt bolag som aktiebolag. Kommanditbolag och ekonomiska föreningar är ovanliga bolagsformer bland företagande studenter.

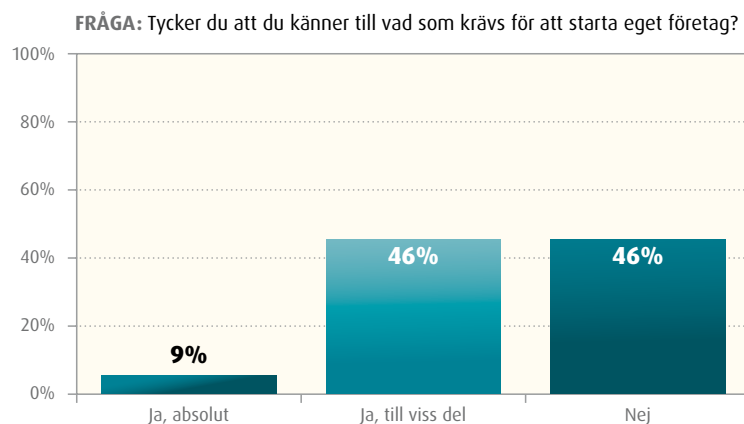
Så ser studenter på företagande

En av fyra skulle rekommendera andra att driva företag under studietiden och mindre än två av tio skulle avråda. Det är därmed fler som kan tänka sig, alternativt rekommenderar andra att driva företag än som faktiskt driver företag själva.

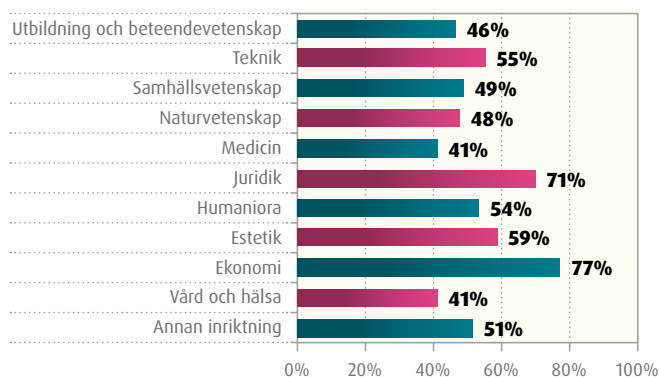
Fyra av tio studenter anser att det verkar svårt eller mycket svårt att starta företag. De tillfrågade kvinnorna tycker att det verkar svårare att starta företag än de tillfrågade männen.

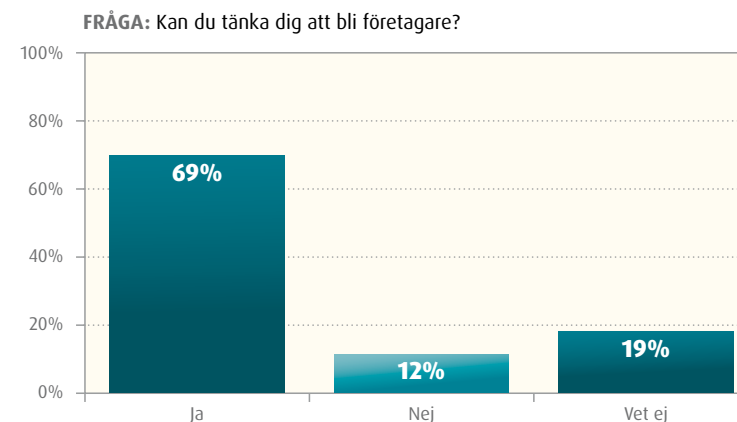

Närmare hälften av studenterna känner inte till vad som krävs för att starta eget företag och mindre än 10% känner sig helt säkra på vad som krävs. Det är dubbelt så vanligt att män tycker att de absolut känner till vad som krävs för att starta företag jämfört med kvinnor. Ju äldre studenterna är ju mer känner de till.

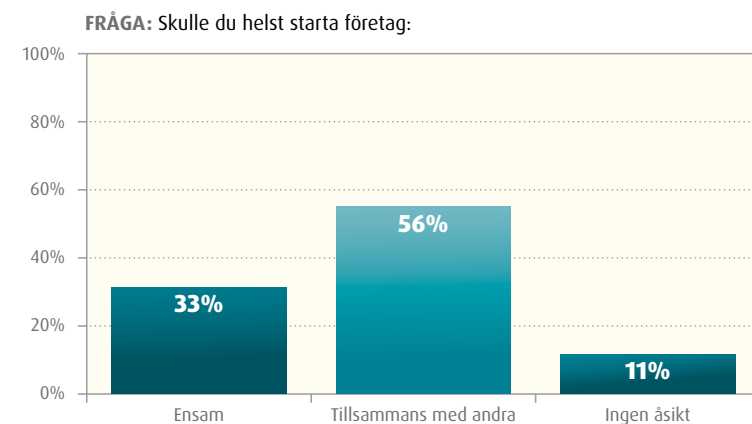
FRÅGA: Känner du, med din studieinriktning, till vad som krävs för att starta företag?

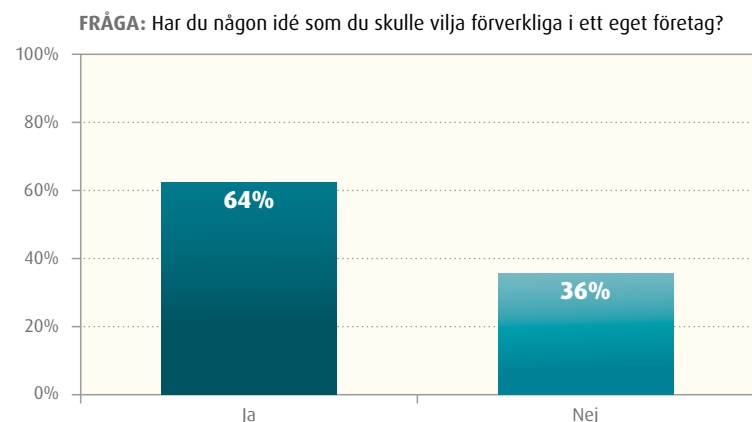
Studieinriktning inverkar också på vilken kännedom man har. Bäst kännedom har studenter inom ekonomi, där närmare åtta av tio uppger att de helt eller delvis känner till vad som krävs. Även juridikstudenter har högre kännedom än genomsnittet. Minst kännedom har studenter inom medicin och vård och hälsa där fyra av tio svarar att de har kännedom om vad som krävs för att starta eget företag.

Trots att många tycker att det verkar svårt att starta företag kan sju av tio tänka sig att starta företag, ytterligare två av tio svarar att de inte vet och bara en av tio kan inte tänka sig att bli företagare. Att kunna tänka sig att bli företagare är vanligast bland studenter inom ekonomi, estetik och teknik och minst vanligt bland studerande inom utbildning och beteendevetenskap samt vård och hälsa. Det är fler män än kvinnor som kan tänka sig att bli företagare, 77% respektive 63%. Dock är det 10% fler kvinnor än män som svarat att de inte tagit ställning i frågan. Det finns därmed stor potential att fler studenter, både män och kvinnor, kommer att starta företag under eller efter studierna.

Majoriteten vill helst starta företag tillsammans med andra, män i större utsträckning än kvinnor.

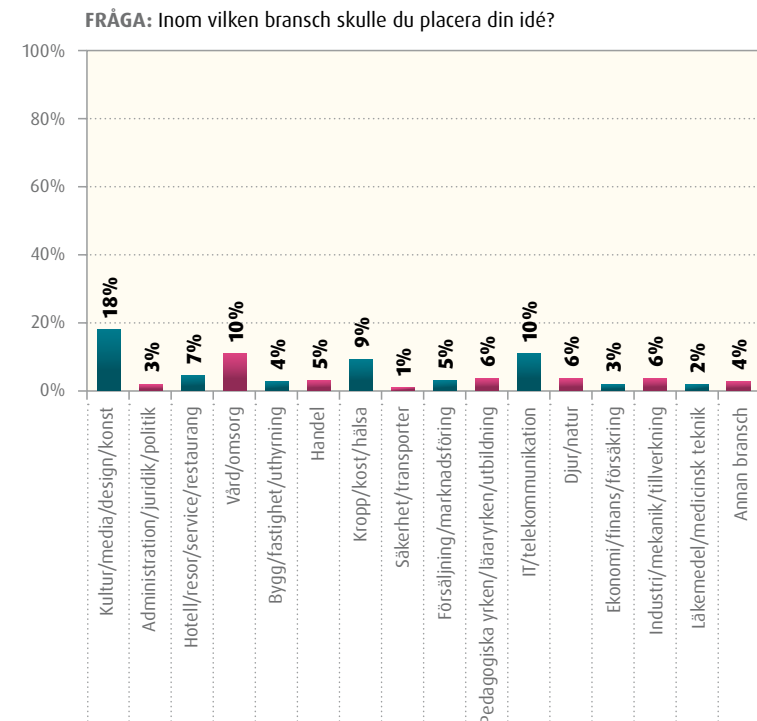

Nästan två av tre av dem som kan tänka sig att starta företag, har redan en idé som de skulle vilja förverkliga i företagsform. Det är ingen skillnad mellan könen, men däremot stiger andelen som har affärsidéer de vill förverkliga med ålder. Studenter inom estetik, vård och hälsa och utbildning och beteendevetenskap har affärsidéer de vill förverkliga i högre utsträckning än studenter inom andra studieinriktningar. Ovanligast med affärsidéer är det bland studenter inom juridik och teknik, men ändå har mer än hälften av dessa studenter redan en affärsidé.

Av de som svarat att de inte kan tänka sig att starta eget är de vanligaste skälen

- För osäkert ekonomiskt (50%)
- Tar för mycket tid och engagemang (46%)
- Mindre trygghet jämfört med anställning och inget intresse (44%)

Värt att notera är att mindre än hälften av dem som inte kan tänka sig att starta eget har angett avsaknad av intresse som ett alternativ. Det är för flertalet, strukturella frågor som är avgörande, i än större grad för kvinnor än män. Med rätt insatser finns det potential för att ännu fler studenter kommer att kunna tänka sig att starta företag.

Det är en spridning inom vilka branscher idéerna finns och de vanligaste är kultur/media/design/konst (18%), vård/omsorg (10%) och IT/telekommunikation (10%). Det skiljer sig en del mellan män och kvinnor inom vilka branscher idéerna finns.

Kvinnor topp 3

1. Kultur/media/design/konst (19%)
2. Vård/omsorg (14%)
3. Kropp/kost/hälsa (13%)

Män topp 3

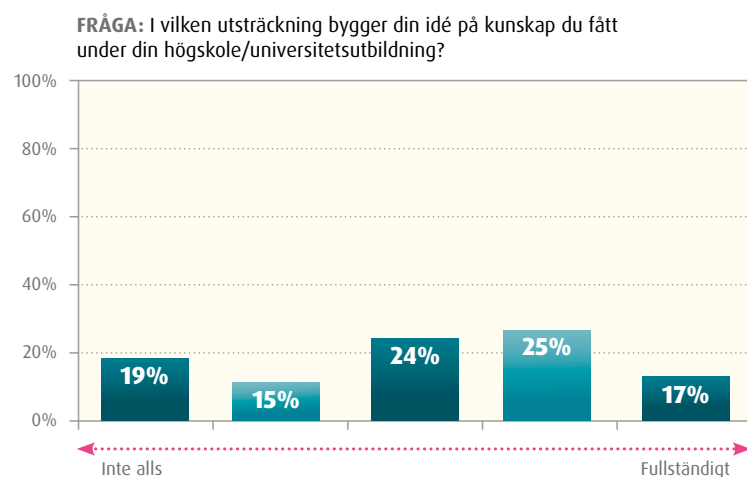
1. IT/telekommunikation (20%)
2. Kultur/media/design/konst (16%)
3. Industri/mekanik/tillverkning (11%)

Det finns en viss koppling mellan studieinriktning och bransch när det gäller studenternas affärsidéer.

Starkast koppling mellan studieinriktning och bransch

Studieinriktning	Bransch
1. Estetik	Kultur/media/design/konst
2. Juridik	Administration/juridik/politik
3. Vård och hälsa	Vård/omsorg

Nästan hälften har tjänsteaffärsidéer och ytterligare nästan fyra av tio anger att deras idé är en kombination av tjänster och varor. Bara strax över en av tio uppger att affärsidén huvudsakligen består av varor.

Närmare sju av tio uppger att deras affärsidé helt eller delvis bygger på kunskap från utbildningen. Det är dock mindre än två av tio som uppger att affärsidén fullständigt bygger på kunskap de förvärvat under utbildningen.

Starkast koppling mellan affärsidé och kunskap från utbildningen finns bland studenter inom medicin och estetik, där sex av tio svarande angett en fyra eller femma på den femgradiga skalan. Resultaten skiljer sig också en del beroende på vilken högskola/universitet man studerar vid, där affärsidéns koppling till kunskap från utbildningen är starkast på profilerade lärosäten, som Beckmans Designhögskola, Sveriges lantbruksuniversitet och Karolinska Institutet.

Extreme Audio Recording

NAMN: Johan Olsson & Erik Gustavsson

ÅLDER: 27 respektive 24 år

UTBILDNING: Dataspelsutveckling med inriktning Ljud på Högskolan i Skövde

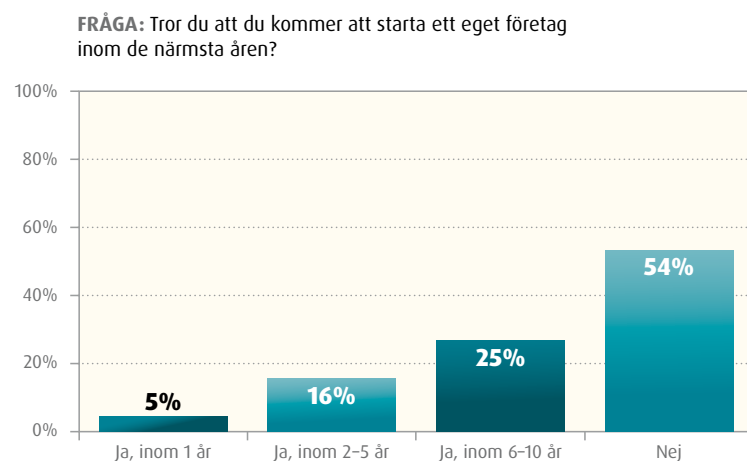
Vårt företag

Vi bedriver ett konsultbolag som heter Extreme Audio Recording där vi skapar ljud och musik till spel, film och reklamföretag.

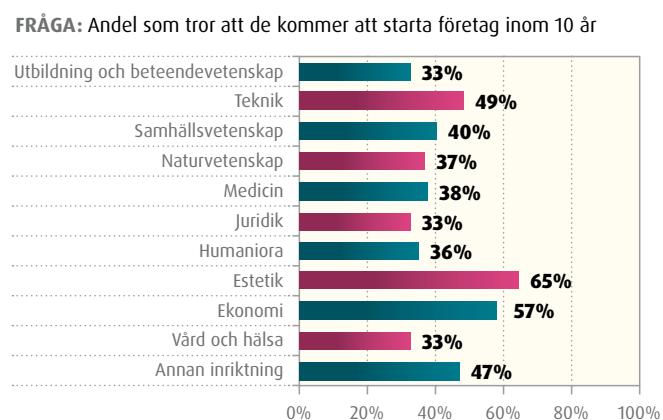
Så valde vi bolagsform

Under studietiden började vi arbeta tillsammans med olika projekt både i och utanför skolan och under sista terminen bestämde vi oss för att starta ett företag ihop. Vi valde att starta två enskilda firmor under samma företagsnamn så att vi med enkelhet kunde jobba med olika projekt vid behov. Bolagsformen gjorde det också möjligt för oss att använda vår sammanslagna expertis och arbeta tillsammans med större projekt. Två enskilda firmor innebar också att Erik kunde bedriva sin verksamhet som frilansmusiker utanför Extreme Audio Recording.

Studenters inställning till företagande som karriärval

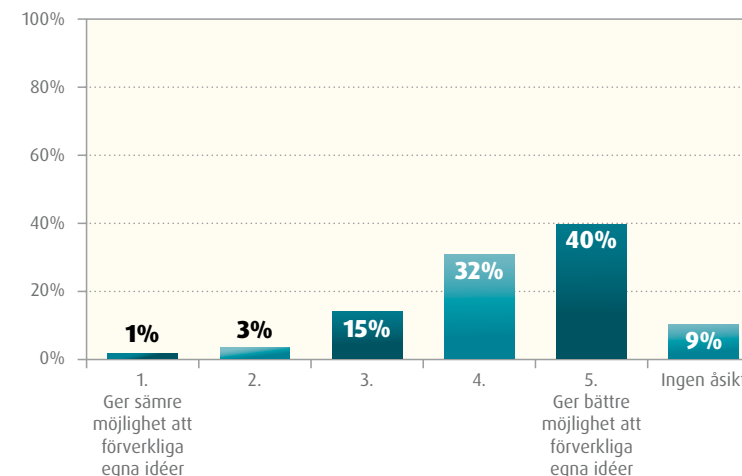

Nästan hälften av studenterna tror att de kommer att starta företag inom tio år. Av dessa tror i sin tur hälften att det kommer att dröja minst fem år innan de startar. Här finns ett behov av att visa på fördelarna med att starta företag redan under studierna. 55% av männen tror att de kommer att starta företag inom en tioårsperiod och motsvarande siffra för kvinnor är 39%.

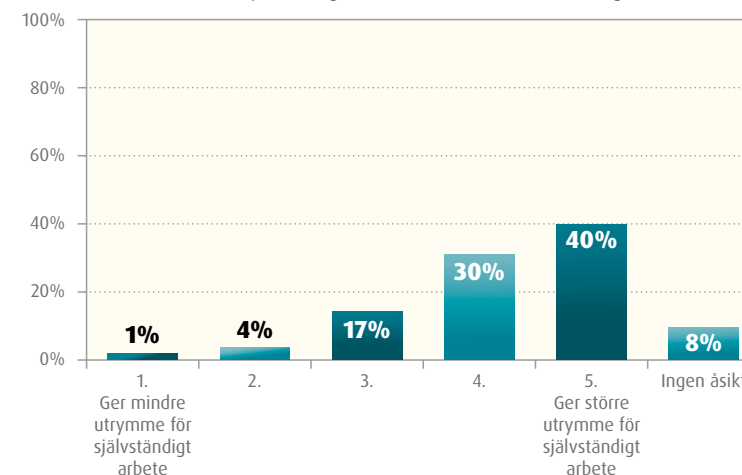
Bland de som svarat att de tror att de kommer att starta eget inom tio år är det flest som studerar estetik och ekonomi. Minst antal blivande företagare inom en tioårsperiod finns sannolikt bland studenter som läser utbildning och beteendevetenskap, vård och hälsa och juridik.

FRÅGA: Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?

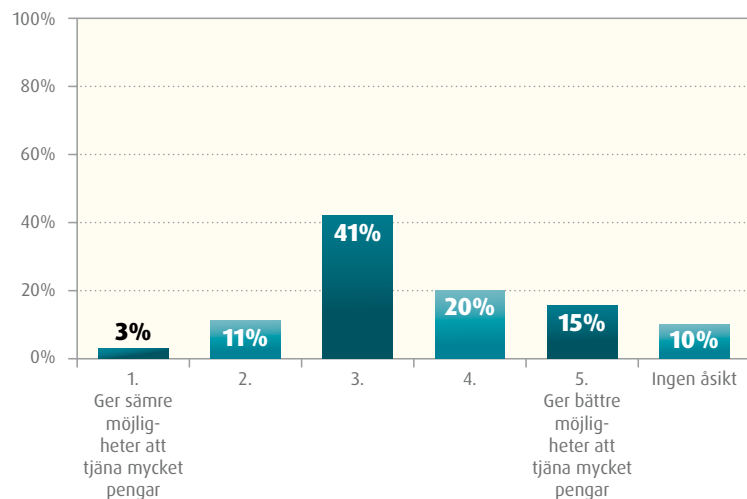
Sju av tio anser att företagande ger bättre möjligheter till att förverkliga idéer jämfört med anställning. Bara fyra på hundra tror att det ger sämre möjligheter att förverkliga idéer.

FRÅGA: Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?

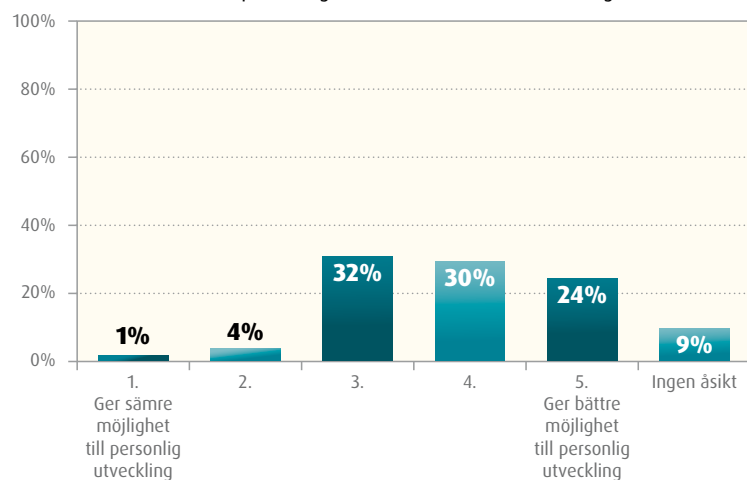
Sju av tio anser att företagande ger större utrymme för självständigt arbete än vad anställning gör. Svaren på denna fråga liknar väldigt mycket attityderna om möjligheterna att förverkliga egna idéer.

FRÅGA: Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?

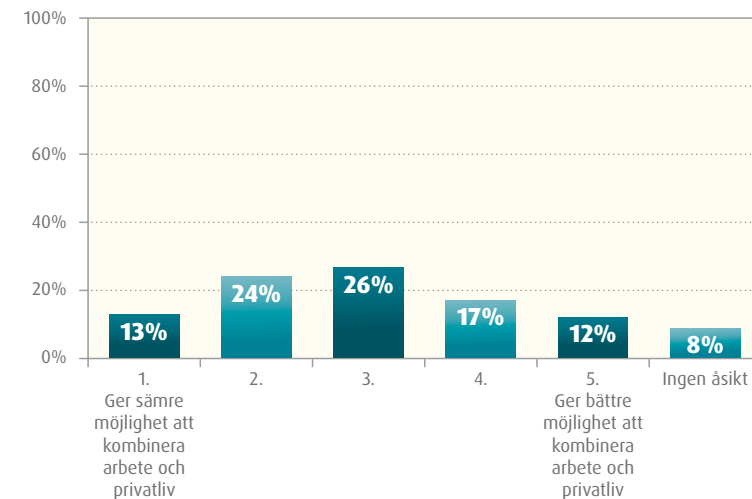
Fler tror att företagande ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar jämfört med de som tror att företagande ger sämre möjligheter att tjäna mycket pengar. Majoriten är dock neutrala i frågan.

FRÅGA: Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?

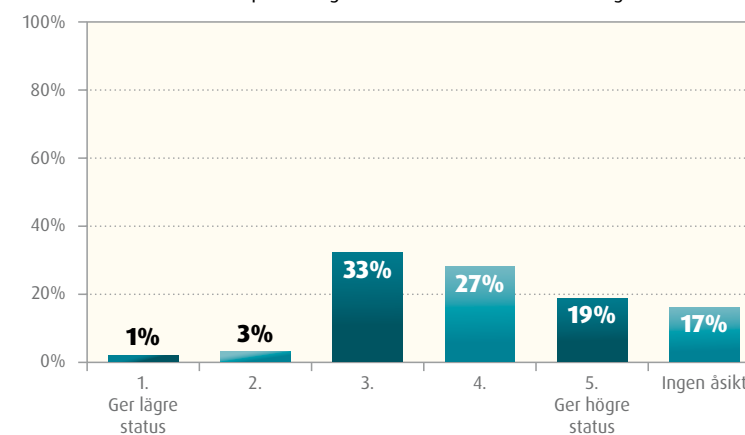
De flesta respondenterna anser att företagande ger bra möjligheter till personlig utveckling. Bara en av tjugo anser att företagande ger sämre möjligheter till personlig utveckling i förhållande till anställning.

FRÅGA: Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?

För fyra av tio ses företagande ge sämre möjlighet att kombinera arbete och privatliv. Både män och kvinnor delar denna åsikt, åldersfaktorn spelar inte heller någon roll.

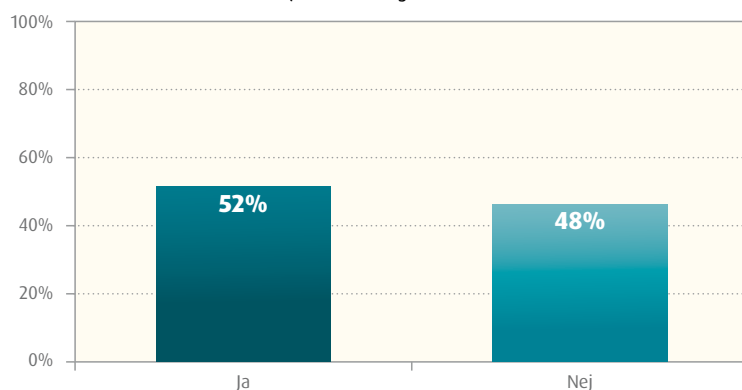
FRÅGA: Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?

De flesta har positiva attityder till företagande. Knappt hälften anser att företagande ger bättre status än anställning. Övriga anser det likvärdigt eller har ingen åsikt i frågan. Det är bara 4% som svarat att de anser att företagande ger lägre status än anställning.

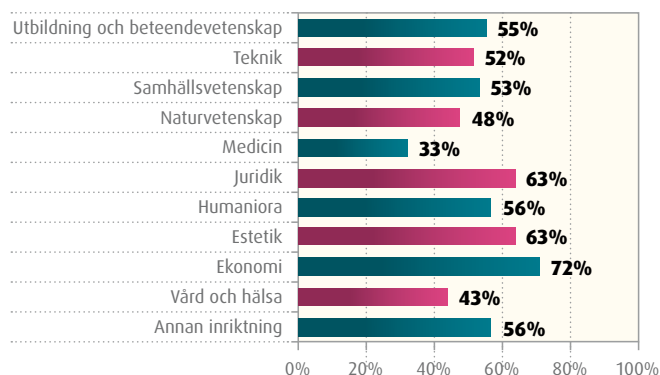
Studenter och information om företagande

FRÅGA: Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta/driva företag?

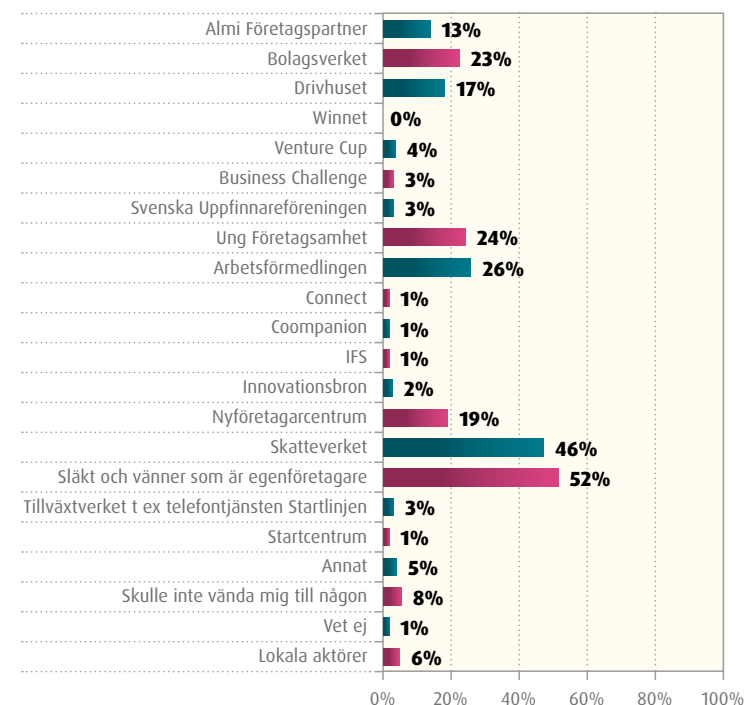
Nästan hälften av studenterna vet inte vart de kan vända sig för att få information om att starta och driva företag. Fler män än kvinnor vet var de kan vända sig för att få information. Ju yngre man är desto mindre kunskap har man om vart man kan vända sig.

FRÅGA: Vet du, med din studieinriktning, var du kan vända dig för att få information om att starta/driva företag?

Studenter inom medicin vet i mindre utsträckning än andra vart de kan vända sig för att få information om att starta och driva företag, tre av tio medicinstuderande har denna kunskap. Studenter inom vård och hälsa har också mindre kunskap än genomsnittet. Mest kännedom om vart man kan vända sig har studerande inom ekonomi, juridik och estetik.

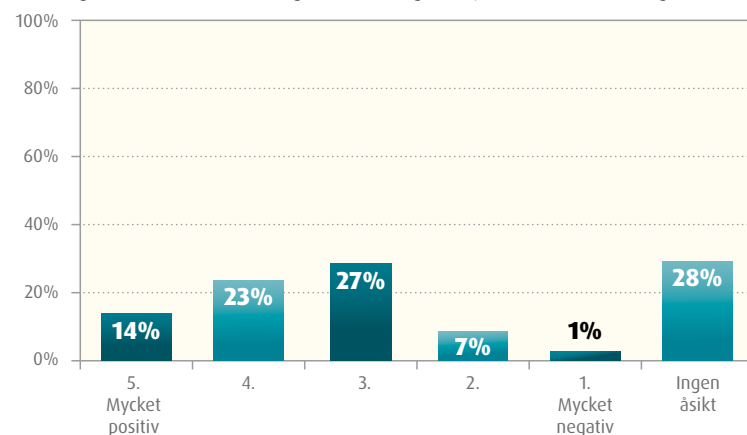
FRÅGA: Vilka tre av följande aktörer skulle du främst kontakta för att få information om att starta/driva företag?

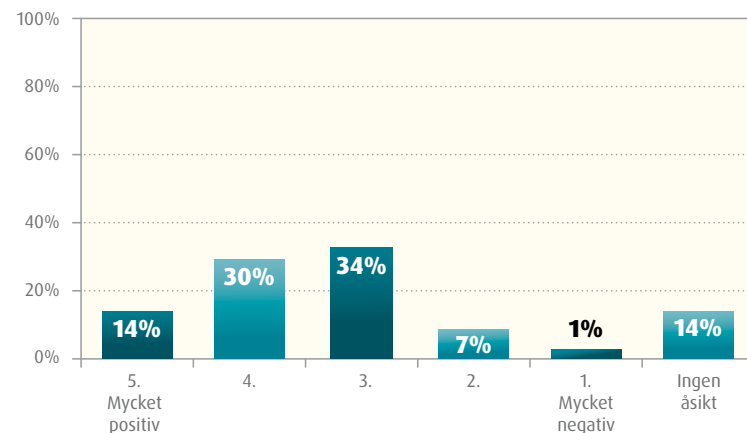
Flest vänder sig till släkt och vänner som är egenföretagare för att få information om att starta och driva företag. De aktörer som studenter ser som den främsta källan till information om företagande är förutom sin privata krets till största delen myndigheter som Skatteverket, Arbetsförmedlingen och Bolagsverket. Av privata aktörer är Ung Företagsamhet den aktör som fått flest svar. Drivhuset och andra lokala aktörer har stark förankring på de orter där de är verksamma. Alternativet lokala aktörer består av en rad samlade aktörer verksamma på i första hand en ort.

Entreprenörskap i utbildningen

FRÅGA: Vilken bild av entreprenörskap och egenföretagande anser du generellt har förmedlats genom din högskole-/universitetsutbildning?

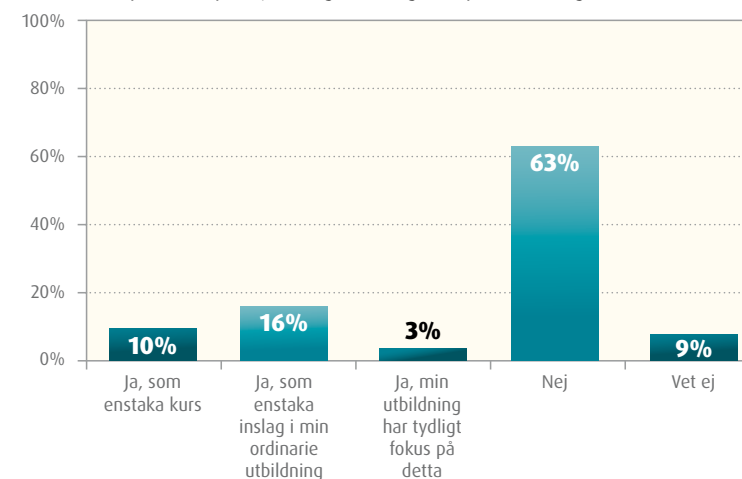

FRÅGA: Vilken bild av entreprenörskap och egenföretagande anser du generellt har förmedlats genom media?

Media anses ha förmedlat en något mer positiv bild av entreprenörskap och egenföretagande än vad utbildningen gjort. Bland studerande inom estetik och ekonomi har över hälften fått en övervägande positiv bild genom sin utbildning. Studenter inom vård och hälsa och utbildning och beteendevetenskap svarar i mindre utsträckning än andra att de fått en positiv bild genom utbildningen, men många av dessa studenter har också svarat att de inte vet.

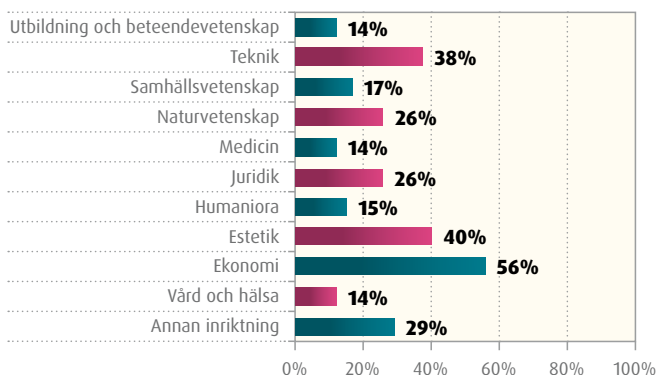
FRÅGA: Har din högskole-/universitetsutbildning innehållit inslag om entreprenörskap och/eller egenföretagande på schemalagd tid?

Sex av tio studenter har inte haft inslag av entreprenörskap eller egenföretagande på schemalagd tid. De lärosäten där flest studenter svarat ja på frågan om entreprenörskap i skolan är också de lärosäten där utbildningen anses ha förmedlat en positiv bild, till exempel Beckmans Designhögskola, Lunds universitet och Högskolan i Jönköping. Män har i högre grad haft inslag av entreprenörskap i utbildningen än kvinnor och yngre i större utsträckning än äldre studenter.

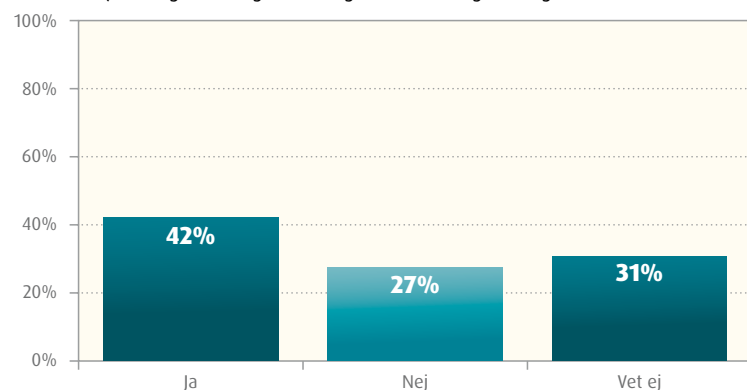

FRÅGA: Har du, med din studieinriktning, haft inslag av entreprenörskap och/eller egenföretagande på schemalagd tid?

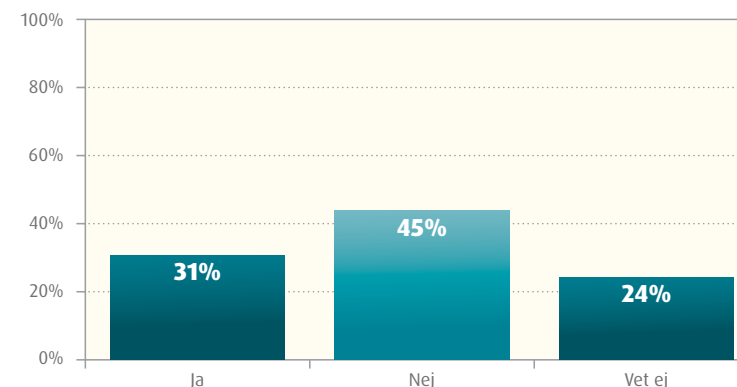
Studenter inom ekonomi har i mycket högre grad än andra haft inslag av entreprenörskap eller egenföretagande på schemalagd tid, närmare sex av tio har svarat ja på frågan. Minst inslag av entreprenörskap finns inom studieområdena utbildning och beteendevetenskap, vård och hälsa, medicin och humaniora, där mindre än två av tio haft inslag av entreprenörskap.

FRÅGA: Önskar du att ditt lärosäte erbjuder undervisning i entreprenörskap och/eller egenföretagande i högre utsträckning än idag?

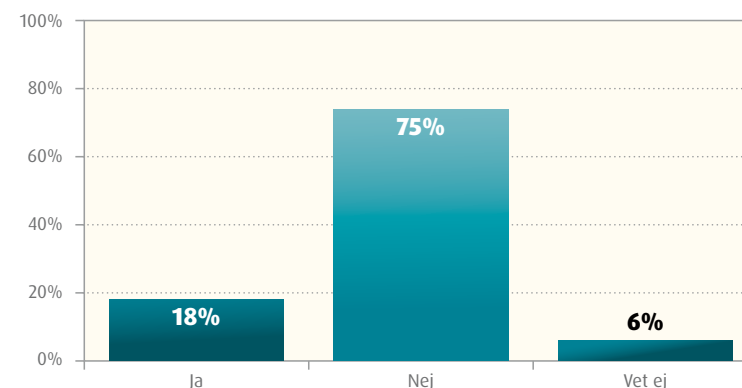
Fler studenter önskar mer inslag av entreprenörskap i utbildningen, fyra av tio har svarat ja på frågan och nästan en tredjedel har inte tagit ställning. Det är främst de studenter som idag har mest inslag av entreprenörskap och egenföretagande på schemalagd tid som önskar att lärosätet erbjuder mer undervisning än idag. Bland studenter inom ekonomi och estetik vill mer än hälften ha mer undervisning i ämnet. Lägst är efterfrågan bland juriststudenter och studenter inom utbildning och beteendevetenskap och humaniora.

FRÅGA: Känner du dig tränad för att ta entreprenöriella initiativ i framtiden?

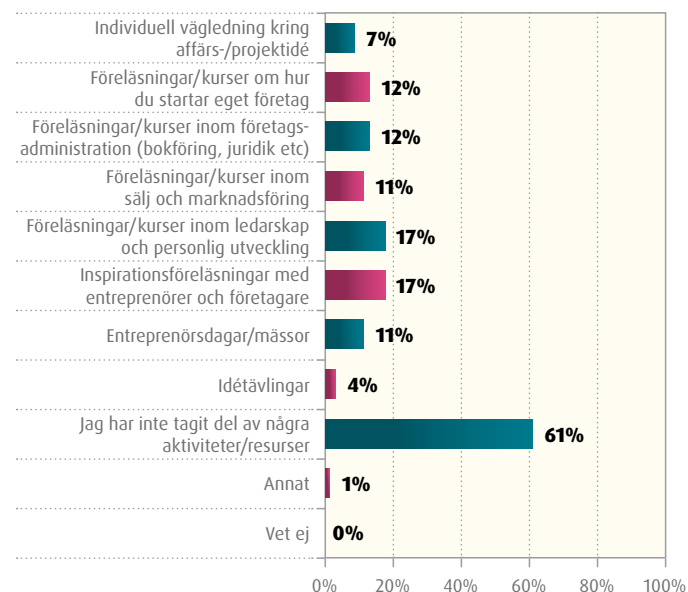
Nästan hälften av studenterna anser att utbildningen inte bidragit till att de fått träning i att ta entreprenöriella initiativ i framtiden oavsett om de planerar att driva eget eller söka anställning. Bara 25% av de kvinnliga svarandena anser att de fått träning jämfört med 41% av männen. Minst tränade i att ta entreprenöriella initiativ anser sig studenter inom vård och hälsa, medicin, utbildning och beteendevetenskap vara, knappt två av tio av dessa studenter har svarat ja på frågan. Bäst rustade känner sig studenter inom ekonomi, där över hälften anser sig tränade.

FRÅGA: Har du under din tid vid högskola/universitet valt att ta del av någon aktivitet/resurs på temat entreprenörskap/företagande?

Tre av fyra har valt att inte ta del av någon aktivitet på temat entreprenörskap eller företagande. Fler manliga än kvinnliga studenter har valt att ta del av någon entreprenörskapsaktivitet. Studenter inom estetik och ekonomi har i högre grad än andra tagit del av någon aktivitet på temat, tre av tio med dessa studiebakgrunder har deltagit. Bland studenter inom humaniora, utbildning och beteendevetenskap och vård och hälsa har drygt en av tio tagit del av någon aktivitet.

FRÅGA: Vilken typ av aktivitet/resurs har du tagit del av?

Av de studenter som deltagit i någon aktivitet inom entreprenörskap är de vanligaste svaren att man varit på föreläsningar/kurser inom ledarskap och personlig utveckling samt inspirationsföreläsningar med entreprenörer och företagare.

Det efterfrågar studenterna

Studenterna har haft möjlighet att i öppna svar lämna förslag på aktiviteter och resurser som de tycker borde erbjudas vid lärosätena samt komma med förslag på vad de tror skulle kunna få fler studenter att starta egna företag. Många tusen har skrivit utförliga svar på frågorna och här har vi sammanfattat de vanligast förekommande förslagen. De presenteras grupperade efter teman, men utan inbördes ordning.

Mer information om att starta och driva företag

Studenter vill ha mer information om företagande i form av workshops, kurser och föreläsningar. Det efterfrågas en grundläggande, allmän kunskap om hur man startar och driver företag. Vissa betonar att det är viktigt att informationen är frivillig, medan andra vill se den som en obligatorisk del av utbildningen. Informationen ska vara konkret och fokusera på hur man rent praktiskt går tillväga för att starta företag samt ta upp både för- och nackdelar med att driva eget. Informationen ska komma från en neutral part.

”Jag tror att kurser och information kring hur man startar och driver företag bidrar till att fler startar egna företag.”

Student, Högskolan Väst

”Framförallt om man fick mer information om det hela. I dagsläget är det nog inte så många som har koll på vad som krävs och behövs överhuvud taget. En enkel kurs om entreprenörskap skulle vara en bra idé på alla universitetsprogram!”

Student, Uppsala universitet

Möten med företagare

Studenter efterfrågar möten med företagare, gärna i form av gästföreläsningar och helst med någon som har koppling till det ämnesområde man studerar inom. Det efterfrågas också möjligheter att få gå på studiebesök och träffa företagare i deras vardag. Här vill man möta både egenföretagare och anställda för att få kontakt med arbetsmarknaden och se olika framtidsmöjligheter. Mentorskap är ett annat vanligt önskemål för att få nya kontakter.

”Alla högskolor och universitet borde bli bättre på att ha en klarare koppling mellan utbildning och framtid där till exempel företag och entreprenörskap borde ingå.”

Student, Umeå universitet

”Bättre eller tydligare koppling till arbetslivet och egenföretagare med, i mitt fall, statsvetenskaplig utbildning i grunden. Vi vet att dom finns genom statistik vi fått ta del av men det känns väldigt opersonligt.”

Student, Göteborgs universitet

Kurser inom specifika ämnesområden

Förutom en allmän information om företagande efterfrågar studenter kurser och föreläsningar inom ämnesspecifika områden som till exempel finansiering, bokföring, patent och affärsjuridik. Ett annat område som lyfts fram är frågor om hållbarhet och socialt entreprenörskap.

”Grundläggande kurspaket med bokföring, marknadsföring, verksamhetsplanering och kunskap om hur man hanterar exempelvis personalkonflikter och utvecklande samtal med personal.”

Student, Umeå universitet

”Jag hade önskat en kurs i bokföring.”

Student, Luleå tekniska universitet

Mer inspiration

Studenter vill gå på inspirationsföreläsningar där företagare berättar om sina erfarenheter. Förutom framgångssagor vill man också träffa den vanliga företagaren, som man själv kan identifiera sig med och få en bild av hur det är att driva ett mindre företag. Många trycker på att man vill ha en realistisk bild av hur det är att vara företagare.

Det lyfts också fram att det behövs inspiration och möten med entreprenörer för att öka studenternas självförtroende och tro på den egna kunskapen. Förutom föreläsningar föreslår man entreprenörskapsdagar och mässor med entreprenörskapsinriktning. Det finns också ett intresse av ökade möjligheter till att få träffa andra entreprenörer för mingel och idéutbyten.

”Precis som arbetsmarknadsdagar bör man ha entreprenörsdagar där man träffar entreprenörer.”

Student, Chalmers tekniska högskola

”Viktigast är att man får träffa personer, som gjort valet att bli egenföretagare, från samma utbildning man själv går och att egenföretagarna lyckats. Det är viktigt att få en positiv bild av att starta ett eget företag och att man börjar tro att sina idéer kan funka oavsett utbildningsområde.”

Student, Uppsala universitet

Tillgång till neutral rådgivning

Studenter vill ha tillgång till en neutral rådgivningspart, som man kan vända sig till med frågor om företagande. Man vill veta vem man inledningsvis ska ta kontakt med för att få mer information och vidare kontakter. Många studenter nämner att det skulle vara bra om det fanns någon på campus att vända sig till, men det är också många som skriver att det finns personer/organisationer som jobbar med detta och att alla lärosäten borde ha tillgång till liknande verksamhet.

”Info om vad som krävs för att starta eget, men framförallt tydliga hänvisningar om vem man kan vända sig till på skolan. Det ger mer trygghet att ha en tvåvägskommunikation med någon erfaren, än att behöva hitta all information på egen hand.”

Student, Chalmers tekniska högskola

”Mer information om vart man kan vända sig. Vore bra om det fanns en byggnad dit man kan gå för hjälp med sådana frågor, om det inte finns idag.”

Student, Högskolan i Halmstad

Projekt och praktiska övningar

Många studenter har förslag som innebär att man praktiskt vill öva på att driva företag eller ges möjlighet att driva företag på riktigt. Förslagen handlar till exempel om att driva fiktiva eller riktiga företag under kurser och koncept som påminner om gymnasieskolans Ung Företagsamhet. Det som efterfrågas är praktisk kunskap, där man själv får möjlighet att agera och lära sig. Man föreslår också olika projektarbeten som har koppling till företagande.

”Möjlighet att kunna testa att driva eget företag genom olika projekt.”

Student, Högskolan i Jönköping

”Simuleringar där man provar på hur det känns att ha ett eget företag. Det är svårt att bara läsa sig till hur det fungerar eftersom allt arbete ändå är praktiskt.”

Student, Högskolan Kristianstad

Casetävlingar och idégenerering

En hel del studenter föreslår mindre casetävlingar och övningar som syftar till att komma på affärsidéer och öva sin entreprenöriella förmåga. Målet är att få igång tankeverksamhet och ha kul samtidigt som man får en utmaning och lär sig om entreprenörskap.

”Projekt/uppdrag i undervisningen som stödjer studenterna att tänka innovativt och problemlösande, vilket kan lägga grunden för nya affärsidéer. Studenterna kan sedan få erbjudande om att vidareutveckla dessa idéer tillsammans med en mentor på högskolan.”

Student, Malmö högskola

”Någon enkel tävling som inte behöver vara jätteseriös men ändå väcker intresse för entreprenörskap.”

Student, Chalmers tekniska högskola

Behov av ekonomisk stöttning och trygghet

Många studenter upplever den ekonomiska realiteten som ett hinder för att starta företag. Framförallt handlar det om att man tror att många föredrar anställning för att det innebär större ekonomisk trygghet. Mer specifikt rör det sig om att det finns ett behov av ekonomisk stöd under övergången från studier till företagande. Förmånliga lån, stipendier och förlängning av studiemedel är förslag som studenterna själva tror skulle leda till att fler vågade satsa på sina affärsidéer. Studenter tar också upp problematiken kring att studiemedelssystemet sätter käppar i hjulen för företagande under studietiden. Som företagare är inkomsterna ojämna och svåra att planera och detta är en upplevd problematik i det nuvarande systemet. Här efterfrågas ett studiemedelssystem som gör det lättare att driva företag parallellt med studierna.

”Någon form av starta eget-bidrag för nyutexaminerade studenter, under första halvåret, ungefär motsvarande a-kassa. Det skulle ge många chansen att våga!”

Student, Sveriges lantbruksuniversitet

”Anledningen att många inte tar steget när de är klara med studierna tror jag beror på den ekonomiska trygghet som en anställning ger. Har man levt på CSN ett par så är en ekonomisk trygghet viktigare än att starta ett företag som kanske lyckas.”

Student, Chalmers tekniska högskola

Analys av resultatet

Det har gått fem år sedan samma frågor ställdes till studenter sist. Här redogör vi för vad som är lika och vad som har förändrats sedan dess. Vi analyserar också resultaten i denna undersökning. Då fullständig redovisning av vissa av frågorna från år 2007 inte finns att tillgå, har vi här fokuserat på de frågeområden där jämförelsebarhet finns.

Kan tänka sig att bli företagare	Attityd07	Attityd12/13
Kan tänka sig att bli företagare	64,5%	69%
Har affärsidéer de vill förverkliga i företagsform	52%	64%
Anser sig känna till vad som krävs för att starta eget företag	40%	55%

Studenter som grupp

Den svarande studenten är sig lik. Genomsnittsåldern på 27 år är densamma i båda mätningarna, utbildningsinriktningen teknik är vanligast och övriga bakgrundsfaktorer skiljer sig högst några procentenheter åt mellan de båda mättillfällena.

Lika många, tre av fyra, känner en företagare i sin närhet. Andelen som driver ett företag har stigit från sex till sju procent. Ökningen består i att det är fler kvinnor som driver företag idag jämfört med för fem år sedan, men fortfarande är det dubbelt så många studerande män jämfört med studerande kvinnor som driver företag.

Bland de studenter som driver företag har bolagsformen handelsbolag sjunkit rejält i popularitet (från 21% till 11%) och istället har enskild firma och aktiebolag blivit vanligare. Kommanditbolag och ekonomiska föreningar är ovanliga företagsformer och ligger kvar på ungefär 3% vardera. I 2012 års studie framkommer att av de studenter som kan tänka sig att starta företag vill mer än hälften helst starta företag tillsammans med andra.

Studenter blir alltmer intresserade av företagande

Fler studenter kan tänka sig att bli företagare. Idag kan 69% tänka sig att bli företagare, vilket är nästan fem procentenheter högre än i förra mätningen. Både 2007 och 2012/13 är det studenter som läser ekonomi, estetik och teknik som främst kan tänka sig att starta eget. Lägst är intresset bland studenter inom utbildning och beteendevetenskap och vård och hälsa. Ökningen av antalet som kan tänka sig att bli företagare speglas även i att andelen studenter som tror att de kommer att driva företag inom 10 år har ökat med tre procentenheter och är nu uppe i 46%.

Orsakerna till varför man inte kan tänka sig att starta företag är desamma, där de starkaste skälen fortfarande är att det är för osäkert ekonomiskt, det tar för mycket tid och engagemang, ger mindre trygghet jämfört med anställning och avsaknad av intresse. För

studenter är den ekonomiska trygghetssituationen ett reellt upplevt hinder, vilket också framkommer när studenter fritt fått ange förslag på vad som kan öka företagandet bland studenter. Där förslagen både 2007 och 2012 kretsar kring ett behov av att göra övergången från studier till företagande mer ekonomiskt tryggt genom olika bidrag och lånemodeller. Här finns ett strukturellt hinder som gör att studenter väljer bort företagande.

Studenter har blivit mer medvetna om sina idéer och andelen som har affärsidéer de vill förverkliga i eget företag har ökat från 52% till 64%. Det är alltså ytterligare en av tio som är en potentiell företagare om rätt förutsättningar ges. Det är framförallt hos de kvinnliga studenterna antalet med affärsidéer har ökat. 2007 svarade 49% av kvinnorna att de har en affärsidé de vill förverkliga och 2012 är andelen uppe i 63%, vilket är nästan samma andel som männen (65%). Precis som tidigare är det ungefär 15% som har produktidéer, här har ingen förändring skett utan tjänsteidéer eller kombinationer av tjänster och varor är det som dominerar.

Studenters inställning och kunskap om företagande

Vad gäller studenters attityder till företagande så har ingen direkt förändring skett. Redan 2007 tyckte en överväldigande majoritet att företagande gav lika eller bättre möjligheter till personlig utveckling och nivåerna är desamma idag. Synen på kombinationen privatliv och företagande ser också likadan ut, där fler är av uppfattningen att det är lättare att kombinera privatlivet med en anställning än med att vara företagare.

Studenter tycker generellt att det verkar svårt att starta företag. Fyra av tio tycker att det verkar svårt eller mycket svårt, men 2007 var siffran högre, då var det närmare fem av tio som gav dessa svar.

Vid förra mätningen svarade sex av tio studenter att de inte vet vad som krävs för att starta eget och vid den här mätningen har andelen sjunkit till under hälften. Vid båda mätningarna har studenter som läser ekonomi mest kunskap om vad som krävs och studenter inom medicin och vård och hälsa minst kunskap. Mer kunskap och information om hur man praktiskt går tillväga för att starta och driva företag är också det vanligaste förslaget på vilka insatser studenterna själva tror skulle förmå fler att testa egenföretagandet.

”Om man blev ordentligt informerad kring vad det faktiskt skulle innebära att starta sitt eget företag tror jag att fler skulle åtminstone överväga det. För många innebär det nog en alltför stor risk och man vågar nog helt enkelt inte. Men information kring varför folk startar eget, vad hela poängen är med att driva eget, är nog en bra start.”

Student, Beckmans Designhögskola

Det studenter generellt efterfrågar är inte detaljerad information om skatteregler eller hur patentansökningar skrivs, utan de vill ta del av de grundläggande kunskaperna om hur ett

företag planeras, startas och drivs. De vill också få möjlighet att skapa sig en egen bild av företagandets för- och nackdelar och den informationen måste få komma från en part som de upplever som trovärdig.

Drygt hälften av studenterna vet var de kan vända sig för att få mer information om företagande, det ligger kvar på samma nivå som vid förra mätningen. Män har bättre kunskap än kvinnor och ekonomi och juridikstudierande bättre kunskap om var information finns jämfört med studenter med andra studieinriktningar. Det klart vanligaste svaret är att man skulle vända sig till släkt och vänner, följt av offentliga myndigheter som Skatteverket och Arbetsförmedlingen. Lokala aktörer har också stark förankring vid vissa lärosäten. Förutom satsningar på allmän information om företagande vill många studenter veta vem de ska vända sig till för att få rådgivning. En aktör som kan vara det första bollplanket och som vid behov kan förmedla vidare kontakter i innovationssystemet.

Studenters uppfattning av mediabilden av företagande har blivit något mer positiv, där andelen som har en mycket positiv bild nästan har dubblats sedan förra undersökningen och är nu uppe i 14%. Andelen som tycker att lärosätet har förmedlat en positiv bild av företagandet har också stigit, men nivåerna är lägre jämfört med mediabilden. I senaste mätningen framkommer att vilken utbildning man läser verkar spela roll för vilken bild man har av företagande. Över hälften av studenterna inom ekonomi och estetik har en övervägande positiv bild, medan studenter inom vård och hälsa och utbildning och beteendevetenskap har en motsvarande siffra på två av tio.

Entreprenörskap på lärosätet

Fler studenter har inslag av entreprenörskap på schemalagd tid, andelen har ökat från 25% till 29% och den absolut vanligaste formen är enstaka inslag av entreprenörskap i ordinarie utbildning. Både idag och för fem år sedan är det studenter inom ekonomi och estetik som har mest undervisning på schemalagd tid. Minst undervisning har studenter inom vård och hälsa, medicin och utbildning och beteendevetenskap. Generellt sett är det också de studenter som har mest undervisning idag som vill att lärosätet erbjuder mer undervisning och de som har minst undervisning som har minst efterfrågan.

Dock har andelen som själva valt att ta del av någon entreprenörskapsaktivitet inte ökat utan ligger kvar på en av fem. Det är samma studenter som har mest undervisning på schemalagd tid som också till största del deltar i frivilliga aktiviteter, det vill säga studenter inom ekonomi, estetik samt teknik. Bland dem som tagit del av frivilliga aktiviteter är föreläsningar det mest populära. I frisvaren efterfrågar fler inspirationsföreläsningar och föreläsningar där egenföretagare berättar om sina erfarenheter. Att många efterfrågar, men få har deltagit indikerar på att utbudet av aktiviteter idag är för litet, har fel innehåll eller inte marknadsförts på rätt sätt. Utifrån svaren finns en ledtråd om att det finns en önskan om att balansera upp kända entreprenörers framgångssagor med möten med ”vanliga” företagare som studenterna lättare kan identifiera sig med och hämta inspiration ifrån.

Involvera alla studentgrupper

Många studenter tror att det finns felaktiga myter om företagande. Främst tror man att det framställs som svårare än vad det är att starta och driva företag. Många studenter beskriver att de saknar självförtroende och tro på att den egna kompetensen är tillräcklig.

Studenter som grupp är lika, men består ändå av en mångfald. Hos vissa studentgrupper finns en uppfattning av att satsningar på entreprenörskapskurser i första hand är till för ekonomstudenter och att företagande som karriärval inte berörs under utbildningen. Även om man själv i dagsläget inte är intresserad av företagande vill man gärna få inblick i vilka karriärmöjligheter det finns efter studierna.

”Genom att få studenten att se sin personliga storhet och betydelsefulla kunskap tror jag att fler studenter skulle både vilja och våga ta klivet ut för att möta entreprenörskapens utmaningar och lärdomar.”

Student, Linköpings universitet

Nio av tio som svarat på undersökningen läser vid campus, men i frisvaren ser man en efterfrågan av insatser även för den grupp studenter som inte befinner sig i närheten av lärosätet. För att involvera dessa studentgrupper finns förslag om webbaserade verktyg och pedagogiskt informationsmaterial. Att exempelvis webbsända inspirationsföreläsningar är ett föreslaget sätt att bredda utbudet.

”Inspirationsföreläsningar eller live-intervjuer tre till fyra gånger per år från tidigare studenter eller andra framgångsrika företagare, ungefär som Stanford’s ”Entrepreneurial Thought Leaders”, som även kan nås via webb/YouTube samt Podcasts.”

Student, Malmö högskola

Sammanfattningsvis efterfrågar studenterna i stort sett samma insatser idag som för fem år sedan. Allt fler har affärsidéer de vill förverkliga i företag och de förändringar som kan utläsas handlar om en positivare inställning till entreprenörskap och företagande. Med ökade insatser, baserade på studenters behov, kommer sannolikt den positiva trenden att fortsätta. Stor vilja till företagande och idéförverkligande finns hos landets studenter, nu gäller det bara att hitta insatser som gör att fler vågar ta klivet och omvandla idéerna till verklighet.

Fysiomasörerna

NAMN: Sandra Wiik & Helen Aronsson

ÅLDER: 23 respektive 21 år

UTBILDNING: Sjukgymnastprogrammet på Uppsala universitet

Sandra Wiik

Helen Aronsson

Vårt företag

Vi driver två enskilda firmor som tillsammans utgör Fysiomasörerna. Vi är båda utbildade massörer och såg en unik nisch i att kunna erbjuda massage med högre kompetens inom sjukgymnastik.

Så kom vi igång

Vi hade båda länge velat driva eget företag och när vi pratade om det kändes det självklart att vi skulle starta ett tillsammans. Vi bokade in ett möte hos Drivhuset och på den vägen är det. Tack vare stöttning, kontakter och mycket egen drivkraft och vilja har vi kommit ganska långt på relativt kort tid!

Skillnader mellan lärosäten

Det är inte rättvisande att jämföra olika lärosäten med varandra, då de har olika utbud på utbildningar och studenters inställning till företagande ofta har koppling till vilka program eller huvudämnen de läser. Vissa lärosäten har också en tydlig inriktning mot yrkesområden där det traditionellt sett är mer eller mindre vanligt förekommande att vara egenföretagare. Lärosätenas storlek och antal inskrivna studenter varierar också stort och det speglas i denna undersökning. Räknat i individer är det betydligt färre av de svarande som läser vid Dans- och cirkushögskolan och Beckmans Designhögskola jämfört med exempelvis de större lärosätena som Chalmers tekniska högskola och Uppsala universitet. Detta gör kort sagt att jämförelser inte kan göras på ett rättvisande sätt och det är viktigt att ta med detta perspektiv vid tolkandet av listorna nedan.

Trots detta vill vi lyfta fram exempel från lokala lärosäten med förhoppning om att dessa kan fungera som inspiration till samverkan och diskussioner om hur man kan uppmuntra och stärka entreprenörskap och företagande bland studenter.

Här har flest startat sina företag under studietiden

1. Lunds universitet (73%)
2. Chalmers tekniska högskola & Kungliga tekniska högskolan (60%)
3. Göteborgs universitet & Högskolan i Jönköping (58%)
4. Örebro universitet (57%)

Här känner flest studenter att de känner till vad som krävs för att starta ett företag

1. Beckmans Designhögskola (75%)
2. Mittuniversitetet (62%)
3. Lunds universitet (61%)
4. Sveriges lantbruksuniversitet & Högskolan i Borås (60%)

Här kan flest studenter tänka sig att bli företagare

1. Beckmans Designhögskola (93%)
2. Luleå tekniska universitet (78%)
3. Sveriges lantbruksuniversitet & Kungliga tekniska högskolan (77%)
4. Mittuniversitetet (76%)

Här har flest studenter affärsidéer de kan tänka sig att förverkliga i egna företag

1. Beckmans Designhögskola (96%)
2. Dans- och cirkushögskolan (75%)
3. Malmö högskola (72%)
4. Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet & Högskolan i Skövde (71%)

Här vet flest var de kan vända sig för att få information om starta och driva företag

1. Högskolan i Jönköping & Sveriges lantbruksuniversitet (66%)
2. Högskolan Väst (65%)
3. Karlstads universitet & Beckmans Designhögskola (64%)
4. Högskolan i Borås (63%)

Här har flest inslag av entreprenörskap och/eller egenföretagande på schemalagd tid

1. Beckmans Designhögskola (64%)
2. Dans- och cirkushögskolan (51%)
3. Högskolan i Jönköping (50%)
4. Lunds universitet (49%)

Här känner flest att utbildningen lett till att de känner sig tränade i att ta entreprenöriella initiativ

1. Beckmans Designhögskola (46%)
2. Lunds universitet (43%)
3. Chalmers tekniska högskola & Kungliga tekniska högskolan (42%)
4. Högskolan i Jönköping (39%)

Framtidsvisioner

Med utgångspunkt i denna rapport som tar upp studenters attityder till entreprenörskap och företagande och deras egna förslag till entreprenörskapsstimulerande insatser passar vi nu på att blicka framåt med några sammanfattande tankar inför kommande prioriterade satsningar. Utifrån studenternas egna önskemål borde alla lärosäten och offentliga finansiärer:

- ▶ Göra satsningar på breddentreprenörskap. Affärsidéer finns hos studenter inom alla områden och branscher.
- ▶ Ge samtliga studenter möjlighet att delta i föreläsningar och kurser med ett praktiskt innehåll om företagande samt tillgång till rådgivningsverksamhet anpassad efter studenters behov.
- ▶ Göra satsningar för att öka studenters kännedom om vart de kan vända sig för att få mer information och rådgivning.
- ▶ Prioritera insatser som leder till entreprenöriellt lärande. En framtida nyckelkompetens som efterfrågas och som gynnar alla studenter, även dem som inte kan tänka sig att bli företagare.
- ▶ Väva in möten med entreprenörer i studenternas vardag som en del i undervisningen eller som frivilliga aktiviteter.
- ▶ Öka erfarenhetsutbytet. Många studenter önskar fler insatser som visar goda exempel, helst med koppling till den egna utbildningen. Samtidigt är det många som lyfter fram att det finns bra, fungerade insatser på det egna lärosätet.

Bilaga 1:

Deltagande lärosäten i Attityd12/13, i bokstavsordning

1. Beckmans Designhögskola
2. Chalmers tekniska högskola
3. Dans- och cirkushögskolan
4. Göteborgs universitet
5. Högskolan i Borås
6. Högskolan i Halmstad
7. Högskolan i Jönköping
8. Högskolan Kristianstad
9. Högskolan i Skövde
10. Högskolan Väst
11. Karlstads universitet
12. Karolinska institutet
13. Kungliga tekniska högskolan
14. Linköpings universitet
15. Linnéuniversitetet
16. Luleå tekniska universitet
17. Lunds universitet
18. Malmö högskola
19. Mittuniversitetet
20. Mälardalens högskola
21. Röda Korsets Högskola
22. Stockholms universitet
23. Sveriges lantbruksuniversitet
24. Södertörns högskola
25. Umeå universitet
26. Uppsala universitet
27. Örebro universitet

Bilaga 2: Följebrev till slumpmässigt utvalda respondenter

Hur ser du på företagande?

Du är en av de studenter som valts ut för att besvara en nationell undersökning om studenters inställning till företagande och entreprenörskap. Genom att besvara den avslutande frågan i undersökningen har du möjlighet att belönas med en iPad.

Ditt deltagande är värdefullt och vi hoppas att du kan avsätta de 6 minuter som undersökningen tar att fylla i. Genom att klicka på länken nedan kommer du till undersökningen:

► TILL UNDERSÖKNINGEN

Undersökningen genomförs av ditt lärosäte, Drivhuset och Novus. Undersökningen administreras av Novus, ett fristående undersökningsföretag som garanterar att dina svar behandlas konfidentiellt. Undersökningens syfte är att kartlägga och därefter sprida kunskap och debatt om studenter och företagande. Deltagande i undersökningen är frivilligt.

Har du frågor?

Projektledare för undersökningen är Ida Shams på Drivhuset. Om du undrar någonting är du välkommen att kontakta henne på attityd@drivhuset.se. Har du praktiska frågor om enkäten kan du kontakta Niclas Boborg på Novus niclas.boborg@novus.se

What is your view on running a business?

You are one of the students that have been selected to take part in a national survey about students' views on running a business and entrepreneurship.

We value your participation and hope that you will take the 6 minutes required to fill in the survey. Answering the last question on the survey gives you the opportunity to win an iPad. Clicking on the link below takes you to the survey:

► TO THE SURVEY

The survey is being carried out by your educational institution, Drivhuset and Novus. The survey is being administered by Novus, an independent market research company that guarantees your answers will be treated as confidential. The aim of the survey is to map out and then spread know-how and start a debate about students and running a business. Participation is voluntary.

Do you have any questions?

The project manager for the survey is Ida Shams at Drivhuset. If there is anything you are unsure about, please contact her at attityd@drivhuset.se. If you have any practical questions about the survey, you are welcome to contact Niclas Boborg at Novus at, niclas.boborg@novus.se

Bilaga 3: Frågor till Attityd12/13

- 1 Välj språk/Choose a language:
 Svenska Engelska
- 2 Är du HT2012 inskriven som student vid svensk högskola/universitet?
 Ja
 Nej (om nej avslutas undersökningen då de ej är målgrupp*)
- 3 Är du:
 Man Kvinna
- 4 Vilket år är du född?
 19XX
- 5 Är du född utomlands?
 Ja Nej
- 6 Är någon av dina föräldrar födda utomlands?
 Nej
 Ja, en av mina föräldrar
 Ja, båda mina föräldrar
- 7 Hur många år har du studerat på högskola/universitet? inklusive detta år?
 1 år
 2 år
 3 år
 4 år
 5 år eller fler
- 8 Består din pågående utbildning huvudsakligen av:
 Program
 Fristående kurser
- 9 Är din utbildning i huvudsak förlagd på:
 Lärosätets campus
 Distans, dvs mindre lärcentrum, webb-föreläsningar etc.
- 10 Har du någon inom familjen, släkten eller nära bekantskapskretsen som är eller har varit företagare?
 Ja Nej
- 11¹ Vilken är din utbildningsinriktning? (Vid flera alternativ, välj det som är ditt huvudämne)
 Utbildning och beteendevetenskap
 Teknik
 Samhällsvetenskap
 Naturvetenskap
 Medicin
 Juridik
 Humaniora
 Estetik
 Ekonomi
 Vård och hälsa
 Annan inriktning
- 12 Driver du eget företag idag? (Om ja, även fråga 12 B, C)
 Ja, ensam
 Ja, tillsammans med andra
 Nej
- 12B OM ja på fråga 12: När startade du ditt företag? (om du grundat fler än ett företag, svara för det senaste)
 Före jag påbörjade mina högskole-/universitetsstudier
 Under min studietid vid högskola/universitet
 Annat
- 12C I vilken bolagsform drivs ditt företag? (om du grundat fler än ett företag, svara för det senaste)
 Enskild firma
 Handelsbolag
 Kommanditbolag
 Aktiebolag
 Ekonomisk förening
- 13 Har du tidigare drivit eget företag?
 Ja Nej
- 14 Skulle du rekommendera andra studenter att starta/driva eget företag under studietiden?
 Ja
 Nej
 Vet ej
- 15 Tycker du att du känner till vad som krävs för att starta eget företag?
 Ja, absolut
 Ja, till viss del
 Nej
- 16 Att starta företag verkar vara... (om du driver företag svarar du på hur du tyckte att det var att starta det)
 Mycket svårt - 1
 Mycket enkelt - 5
 Ingen åsikt
- 17 Kan du tänka dig att bli företagare?
 Ja - besvara 17 C, D
 Nej - besvara 17 B, därefter 18
 Vet ej
- 17B Varför kan du inte tänka dig att starta företag?
 Saknar affärsidé
 Tar för mycket tid och engagemang
 För osäkert ekonomiskt
 För ensamt
 För många och krångliga regler att följa som företagare
 Mindre trygghet jämfört med anställning
 Svårt att få finansiering till företagsstart
 Vet inte hur man går till väga
 Inget intresse
 Annat, vad
- 17C Skulle du helst starta företag:
 Ensam
 Tillsammans med andra
 Ingen åsikt
- 17D Har du någon idé som du skulle vilja förverkliga i ett eget företag?
 Ja, gå vidare till E, F, G Nej
- 17E Inom vilken bransch skulle du placera din idé? (om du har flera idéer, använd en av dessa)
 Kultur/media/design/konst
 Administration/juridik/politik
 Hotell/resor/service/restaurang
 Vård/omsorg
 Bygg/fastighet/uthyrning
 Handel
 Kropp/kost/hälsa
 Säkerhet/transporter
 Försäljning/marknadsföring
 Pedagogiska yrken/läraryrken/utbildning
 IT/telekommunikation
 Djur/natur
 Ekonomi/finans/försäkring
 Industri/mekanik/tillverkning
 Läkemedel/medicinsk teknik
 Annan bransch
- 17F Består din idé huvudsakligen av
 Varor
 Tjänster
 En kombination av varor och tjänster
- 17G I vilken utsträckning bygger din idé på kunskap du fått under din högskole/universitetsutbildning?
 Inte alls - 1
 Fullständigt - 5
- 18 Tror du att du kommer att starta ett eget företag inom de närmsta åren?
 Ja, inom 1 år
 Ja, inom 2-5 år
 Ja, inom 6-10 år
 Nej
- 19 Hur ser du på företagande i förhållande till anställning?
 Företagande...
 A Ger sämre möjlighet att förverkliga egna idéer - 1
 Ger bättre möjlighet att förverkliga egna idéer - 5
 Ingen åsikt
 B Ger mindre utrymme för självständigt arbete - 1
 Ger större utrymme för självständigt arbete - 5
 Ingen åsikt
 C Ger sämre möjligheter att tjäna mycket pengar - 1
 Ger bättre möjligheter att tjäna mycket pengar - 5
 Ingen åsikt
 D Ger sämre möjlighet till personlig utveckling - 1
 Ger bättre möjlighet till personlig utveckling - 5
 Ingen åsikt
 E Ger sämre möjlighet att kombinera arbete och privatliv - 1
 Ger bättre möjlighet att kombinera arbete och privatliv - 5
 Ingen åsikt
 F Ger lägre status - 1
 Ger högre status - 5
 Ingen åsikt
- 20 Vet du vart du kan vända dig för att få information om att starta/driva företag?
 Ja Nej
- 21 Vilka tre av följande aktörer skulle du främst kontakta för att få information om att starta/driva företag?*(Denna fråga har varit lokalt anpassad där lokala Drivhuset har haft möjlighet att lägga till aktörer på respektive ort)
 Almi Företagspartner
 Bolagsverket
 Drivhuset
 Winnet
 Venture Cup
 Business Challenge
 Svenska Uppfinnareföreningen
 Ung Företagsamhet
 Arbetsförmedlingen
 Connect
 Coompanion
 IFS
 Innovationsbron
 Nyföretagarcentrum
 Skatteverket
 Släkt och vänner som är egenföretagare
 Tillväxtverket t ex telefontjänsten Startlinjen
 Annat, vad
 Skulle inte vända mig till någon
- 22 Vilken bild av entreprenörskap och egenföretagande anser du generellt har förmedlats genom: Media
 Mycket negativ - 1
 Mycket positiv - 5
 Ingen åsikt
 Din högskole/universitetsutbildning
 Mycket negativ - 1
 Mycket positiv - 5
 Ingen åsikt
- 23 Har din högskole/universitetsutbildning innehållit inslag om entreprenörskap och/eller egenföretagande på schemalagd tid?
 Ja, som enstaka kurs
 Ja, som enstaka inslag i min ordinarie utbildning
 Ja, min utbildning har tydligt fokus på detta
 Nej
 Vet ej
- 23B Önskar du att ditt lärosäte erbjuder undervisning i entreprenörskap och/eller egenföretagande i högre utsträckning än idag?
 Ja Nej Vet ej
- 23C Oavsett om du planerar att få anställning eller driva eget i framtiden, anser du att din utbildning lett till att du känner dig tränad för att ta entreprenöriella initiativ i framtiden?
 Ja Nej Vet ej
- 24 Har du under din tid vid högskola/universitet valt att ta del av någon aktivitet/resurs på temat entreprenörskap/företagande?
 Ja (besvara även 25)
 Nej
 Vet ej
- 25 Vilken typ av aktivitet/resurs har du tagit del av? (flera alternativ kan väljas)
 Individuell vägledning kring affärs-/projektidé
 Föreläsningar/kurser om hur du startar eget företag
 Föreläsningar/kurser inom företagsadministration (bokföring, juridik, etc.)
 Föreläsningar/kurser inom sälj och marknadsföring
 Föreläsningar/kurser inom ledarskap och personlig utveckling
 Inspirationsföreläsningar med entreprenörer och företagare
 Entreprenörskapsdagar/mässor
 Idétävlingar
 Annat, vad
 Jag har inte tagit del av några aktiviteter/resurser kopplat till entreprenörskap/företagande
- 26 Vilka aktiviteter/resurser inom företagande och entreprenörskap tycker du borde erbjudas studenter vid högskola/universitet?
 Öppen fråga
- 27² Vad tror du skulle få fler studenter att starta egna företag?
 Öppen fråga

¹ Fråga 11 skickades ut som en kompletteringsfråga i efterhand. Läs mer i metoddelen.

² Genom att besvara denna fråga har du möjlighet att vinna en iPad. Vinnaren utses av en jury.

Bilaga 4: Kompletterande fråga

Novus genomför just nu en undersökning på uppdrag av Drivhuset

Undersökningen är en komplettering till den undersökning, Attityd12/13, som du svarade på tidigare. Denna undersökning innehåller enbart en fråga och tar några sekunder att besvara. Ditt svar är viktigt för oss men självklart är det frivilligt att svara. Ditt svar kommer att behandlas konfidentiellt.

Genom att klicka på länken nedan kommer du till undersökningen:

► TILL UNDERSÖKNINGEN

Om detta inte fungerar, vänligen kopiera hela länken nedan och klistra in den i din webbläsare:

<http://dc.miprocloud.net/DCWebEngine/testinterview.aspx?testmode=logic&qif=f65c2124-43dc-40b9-a9c8-4ec4d43df9dd>

Undersökningen genomförs av ditt lärosäte, Drivhuset och Novus.

Novus is currently conducting a survey on behalf of Drivhuset

This survey is done to complement the study, Attityd12/13, which you responded to earlier. The survey contains only one question and it takes just some seconds to answer. Your answer is very important for us, but of course it is optional to answer. Your answer will be treated confidentially.

Clicking on the link below takes you to the survey:

► TO THE SURVEY

If this does not work, please copy the link below and paste it into your browser:

<http://dc.miprocloud.net/DCWebEngine/collect.aspx?testmode=logic&qif=f65c2124-43dc-40b9-a9c8-4ec4d43df9dd>

The survey is being carried out by your educational institution, Drivhuset and Novus.

Ett stort tack till

De många studenter vars svar utgör resultaten, kontaktpersonerna på deltagande lärosäten, huvudfinansiären Tillväxtverket, projektägare, styrgrupp samt bollplank inom Drivhuset och självklart Niclas Boborg, Viktor Wemminger och Kicki Mohlin från undersökningsföretaget Novus. Ett stort tack riktas också till Bulldozer för snygg layout och Johan Ericsson på Linderoths som tryckt rapporterna. Ett sista tack riktas till följande värdefulla bollplank: Caroline Wigren från Malmö högskola och de tio studenter som ställt upp med tankar och åsikter.

För mer information:

Kontakta Drivhuset om du vill ha mer information om Attityd12/13.

Kontakt:

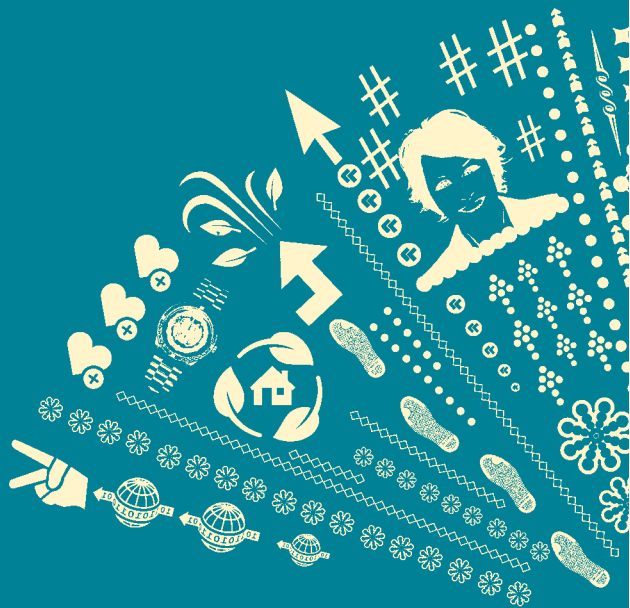
info@drivhuset.se
www.drivhuset.se

Rapporten är skriven av:

Ida Shams och Pernilla Westerback

www.drivhuset.se

VI HAR FÅTT STÖD AV
**TILLVÄXT
VERKET**

Drivhuset är en plattform för unga som vill utveckla entreprenöriellt driv. Genom personlig evolution och affärsutveckling vill vi få fler att skapa nytt av sina idéer. Drivhuset arbetar högskolenära i fjorton regioner över hela landet. Resultatet är livskraftiga företag som är redo för framtiden.

DRIVHuset